

B ö l ü m

18

Çocuk Acilde Kritik Hasta Değerlendirmesi

Aykut ÇAĞLAR¹

Tüm dünyada ve ülkemizde tüm acil başvurularının önemli bir kısmını çocuklar oluştururken, yaklaşık %5'ini ise ciddi hastalık tablosu ile gelen çocuklar oluşturmaktadır. Çocuk acilde çalışan her hekimin, kritik hasta çocuğu zamanında tanınması ve etkin tedaviye başlaması mortalite ve morbiditenin azaltılmasında önemli role sahiptir. Her ne kadar aşılama programları ve ayaktan tedavi koşulları gelişmiş olsa da gün geçtikçe yeni hastalıklar ve sorunlar nedeni ile daha büyük ve teknolojik çocuk acillere gereksinim artmaktadır. Acilde çalışan sağlık personelinin ve hekimin her an yüksek sayıda hasta kabulü yapabileceğini ve bu hastalar arasından özellikle kritik hasta çocuğu ayırması gerektiğinin farkında olması beklenir.

Çocuk acilde hasta değerlendirilirken yapılan en önemli hatalardan biri “çocuk erişkinin küçüğüdür” varsayımıdır. Halbuki çocuklar fizyolojik, gelişimsel ve davranışsal olarak erişkinlerden önemli farklar içerir, bu farkların bilinmesi takip ve tedavi yönetiminde büyük önem arz eder. Çocuk hastaların yaşları küçüldükçe şikayetleri net olamayacağı için, değerlendirmek erişkinlere kıyasla daha zordur. Örneğin ağrıyı lokalize edemeyen küçük bir çocukta apandisit tanısı koymak erişkine kıyasla daha zorlu bir süreçtir. Ya da bir çocuk ajite ise bu durum hastane ortamından kaynaklanabileceği gibi bir bilinç değişikliğine de ait olabilir. Özellikle annenin çocuk üzerinde gördüğü değişiklikler mutlaka özenle değerlendirilmeli ve ailenin endişesi bir an önce bilgilendirilerek giderilmeye çalışılmalıdır.

¹ Doç. Dr, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD, Çocuk Acil BD, e-posta: aykut.caglar@adu.edu.tr

Sonuç

Sonuç olarak acil serviste hasta değerlendirmesi gündüz poliklinik hizmetlerinden farklı olarak belirli bir algoritmayı izler. Bu bölümde çalışan hekim, hemşire ve personel çocuk hastanın normal ve anormal bulgularını, hayatı tehdit edici olabilecek durumları ayırabilecek beceride olmalıdır. Çalışan personel sadece hastaya değil aynı zamanda ailenin endişesine de odaklanmalı ve bu konuda gerekli destek ve özeni göstermelidir.

KAYNAKLAR

1. Tuygun, N. (2021). Çocuk acil hastaya yaklaşım. Nilden Tuygun (Ed). Çocuk Acilde Kritik Hasta ve Yönetimi içinde (s. 1-7). Ankara: Türkiye Klinikleri
2. Topjian AA, Raymond TT, Atkins D et al. Pediatric basic and advanced life support: 2020 American Heart Association guidelines for cardiopulmonary resuscitation and emergency cardiovascular care. *Circulation*. 2020;142(16):469-523.
3. Systematic approach to the Seriously Ill or Injured Child. Chameides L, Samson RA, Schexnayder SM, Hazinski MF (Eds). Pediatric Advanced Life Support Provider Manual. American Heart Association; 2011